

Callio-Hitura Solarpark Oy:n aurinkovoimalainvestointi

Tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annettiin 12. helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on osa Next Generation EU –elpymisvälinettä, jonka tarkoituksena on tukea jäsenvaltioiden elpymistä koronaviruspandemiasta. Samalla tavoitteena on tehdä EU:n talouksista kestävämpiä, selviytymiskykyisempiä ja valmiimpia vihreään siirtymään ja digitaalisen muutoksen haasteisiin.

Saadakseen rahoitusta elpymis- ja palautumistukivälineestä jäsenvaltioiden tuli esittää kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP). Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma toimitettiin Euroopan komissiolle 27. toukokuuta 2021. Komissio julkisti myönteisen arvion suunnitelmasta 4. lokakuuta 2021 ja EU:n neuvosto hyväksyi suunnitelman 29. lokakuuta 2021.

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa, jolla tuetaan pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää kasvua. Suomen kestävän kasvun ohjelma tukee laajasti myös Pariisin ilmastopimuksen, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman sekä EU:n ja Suomen hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista.

Suunnitelma jakautuu neljään pilariin seuraavasti: vihreä siirtymä, digitalisaatio, työllisyys sekä sosiaali- ja terveydenhuolto. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukainen energiainvestointien tukiohjelma (RRF-energiainvestointituki) kuuluu vihreään pilariin, jonka tavoitteena on tukea talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalin hyvinvointiyhteiskunnan rakentamista.

Pilarit jakaantuvat edelleen toimenpiteisiin. RRF-energiainvestointituki kattaa yhteensä neljä elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaista toimenpidettä. Suomi tekee kerran vuodessa komissiolle maksupyynnön perustuen valmistuneisiin toimenpiteisiin ja niiden välitavoitteisiin.

RRF-energiainvestointituki

Tukiohjelman tavoitteena on edistää Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia energiainvestointi- ja energiainfrastruktuurihankkeita, joilla vähennetään Suomen kasvihuonekaasupäästöjä ja jotka tukevat Suomen hiilineutraaliustavoitteita. Tavoitteena on myös vähentää uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian teknologisia ja taloudellisia riskejä muun muassa vetyhankkeissa ja uuden energiateknologian hankkeissa.

RRF-energiainvestointituki on kohdistettu seuraaviin Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisiin investointeihin (toimenpiteisiin):

1. Energiainfrastruktuuri-investoinnit
2. Investoinnit uuteen energiateknologiaan

3. Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen
4. Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen.

Energiatukimomentilta 32.20.41 on varattu erillinen myöntövaltuus jokaiselle yllä mainitulle investointityypille. Vuoden 2022 talousarviossa myöntövaltuutta varattiin energianinfrastruktuuri-investoinneille 154,35 miljoonaa euroa, uuden energiateknologian käyttöönotolle 124,35 miljoonaa euroa, vähähiiliselle vedylle ja hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen 127 miljoonaa euroa sekä teollisuuden prosessien sähköistämiseksi ja vähähiilistämiseksi 47,5 miljoonaa euroa.

Tuen myöntäminen perustuu valtioneuvoston asetukseen Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia energiainvestointeja vuosina 2022-2026 koskevasta tuesta (VNA 1112/2021, RRF-energiainvestointitukiasetus). RRF-energiainvestointituella rahoitettavien hankkeiden tulee valmistua viimeistään 30.6.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi toimittamaan RRF-energiainvestointitukihakemukset 4.3.2022 mennessä. Hakemuksia jätettiin 86. Hakemusten perusteella tukea haettiin yhteensä noin 1,65 miljardia euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön haun lisäksi RRF-energiainvestointitukea voidaan myöntää Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin vetyhankkeisiin (ns. vety-IPCEI), joiden tukemisen Euroopan komissio on erillisen ilmoituksen perusteella hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuvaksi. Näille hankkeille on erillinen hakuprosessi.

Määräaikaan mennessä työ- ja elinkeinoministeriöön jätettyjä tukihakemuksia arvioitiin vertailemalla hankkeiden vaikuttavuutta hankemuotokohtaisesti Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arviointiperusteita ovat olleet energia- ja päästövaikutukset, kustannustehokkuus, toteutettavuus, hankkeisiin sisältyvän teknologian uutuusarvo, teknologian tai hankkeen monistettavuus sekä hankkeiden muut vaikutukset. Lisäksi tuettavien hankkeiden täytyy olla ei merkittävää haittaa –periaatteen ja muiden asetuksissa määritettyjen ehtojen mukaisia. Hankkeiden arviointi ja vertailu perustuvat kokonaisuudelle haettu tukisumma on selvästi suurempi kuin jaettavissa oleva myöntövaltuus.

Ensimmäiset tukipäätökset RRF-energiainvestointituesta tehtiin 4.10.2022. Uuden energiateknologian käyttöönoton hanketyypistä myönnettiin noin 28,46 miljoonaa euroa kahdelle aurinkosähkön tuotantoinvestoinnille, vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen hanketyypistä noin 65,62 miljoonaa euroa kahdelle sähköpoltoaineiden tuotantoinvestoinnille ja teollisuuden prosessien sähköistämisen ja vähähiilistämisen hanketyypistä myönnettiin 5,72 miljoonaa euroa kahdelle teollisuuden sähköistämistä edistävälle investoinnille.

Hankkeen kuvaus

Callio-Hitura Solarpark Oy suunnittelee investointia teollisen mittaluokan aurinkosähkövoimaloiden rakentamiseen Nivalaan ja Pyhäjärvelle. Hituran ja Pyhäsalmen kaivosalueille ja niiden ympäristöön sijoittuvat aurinkosähköpuistot olisivat yhteisteholtaan 75,42 MWp ja ne tuottaisivat noin 66 gigawattituntia sähköä vuodessa. Puistoille varattujen alueiden yhteispinta-ala on 160 hehtaaria, niissä voidaan käyttää hyväksi kaivostoiminnasta vapautuvaa infrastruktuuria. Molempien puistojen yhteyteen rakennetaan sähkövarastot, joiden yhteenlaskettu kapasiteetti on 7,5 MWh.

Hankkeen toteuttaa perustettu hankeyhtiö Callio-Hitura Solarpark Oy, jonka omistavat Solarigo Systems Oy ja Skarta Energy Oy.

Hankkeen uutuusarvona voidaan pitää kokoluokkaa. Lisäksi kaikki asennettavat paneelit ovat kaksipuolisia minkä ansiosta voimalan tuotanto on korkeampi verrattuna tavanomaisen paneelien tuottoon. Hankkeessa käytetään telineitä, jotka sopivat pehmeälle ja kausiluontoisesti märeille pinnalle. Suunnittelussa otetaan huomioon hankkeen pitkä elinkaari.

Hankkeessa pilotoidaan tasehallintaa ja verkon toimitusvarmuuden tukemista yhteensä 7,5 MWh sähkövarastoilla.

Hankkeen kustannukset muodostuvat verkkoliitynnästä, aurinkopaneeleista ja niiden telineistä, sähkövarastoista, rakennusteknisistä töistä ja maanrakennuksesta.

Investointihankkeen on suunniteltu käynnistyvän 2023 ja valmistuvan vuoden 2025 aikana. Hakijan mukaan investointituki on välttämätön hankkeen käynnistämiseksi.

Ympäristövaikutukset

Hakijan mukaan investointi vähentää hiilidioksidipäästöjä noin 5 900 tonnia vuodessa laskeutena Suomen keskimääräisen sähköntuotannon CO₂-päästökertoimella.

Työllisyysvaikutukset

Hakijan mukaan hankkeen rakennusaikainen työvoimatarve Suomessa on noin 120 henkilötyövuotta ja uusia työpaikkoja syntyisi viisi.

Lausunnot

Työ- ja elinkeinoministeriön tukipäätös on ehdollinen Euroopan komission hyväksynnälle RRF-asetuksen 4 §:n 2 momentin 2 kohdan perusteella. Investointihanke ei täytä tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EY) N:o 651/2014 (jäljempänä "ryhmäpoikkeusasetus") mukaisia kyseistä tukimuotoa koskevia erityisiä edellytyksiä. Investointitukea ei siten voida myöntää ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Näin ollen investointihankkeelle myönnettävä investointituki myönnetään RRF-energiainvestointitukiasetuksen 4 §:n 5 momentin mukaisesti ehdollisena, kunnes Euroopan komissio on hyväksynyt tuen sisämarkkinoille soveltuvaksi.

Yritystukineuvottelukunnalle on 21.6.2022 esitelty tiedoksi valmistelussa oleva RRF-energiainvestointihankkeiden tukipäätösten kokonaisuus. Lain 429/2016 7 §:n mukaisesti asian kiireellisyden perusteella asia annetaan jälkikäteen yritystukineuvottelukunnalle tiedoksi.

Valtion rahoitustuki

Hanke on momentin 32.20.41 Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa koskevan käyttökohteen ja alajaottelukohdan Investoinnit uuteen energiateknologiaan 32.20.41.3 mukainen. Investoinnit rahoitetaan Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen (asetus (EU) 2021/241) kautta.

Hankkeen hyväksyttävä investointikustannus on 60 504 750 euroa. Yritys haki tukea 60 504 750 euron investointikustannuksille 12 100 950 euroa (20 %). Kokonaiskustannukset muodostuvat koneitten ja laitteiden hankinnasta ja asennuksesta (52 350 500 €), sähkö- ja maanrakentamisen investointikustannuksista (6 370 000 €), liittymismaksuista (660 000 €), alueiden hankinnasta (604 250 €) ja suunnittelusta ja projektijohdosta (520 000 €).

Tukea myönnettäisiin 12 100 950 euroa, kuitenkin enintään 20 % hyväksyttävistä kustannuksista. Tuki myönnettäisiin ehdollisena, kunnes Euroopan komissio on hyväksynyt tuen sisämarkkinoille soveltuvaksi. Tukea voidaan maksaa vasta tämän hyväksynnän jälkeen ja tukea maksetaan ainoastaan toteutuneita kustannuksia vastaan hankkeen edetessä.